

Klimatkontrakt 2030

Mellan Uppsala kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2023

Klimatkontrakt 2030

Innehåll

Klimatkontrakt 2030	4
1. Syftet med Klimatkontrakt 2030	5
2. Parter	5
3. Kommunens åtaganden	5
3.1. Kommunens klimatmål.....	5
3.2. Strategi.....	7
3.3. Organisation och ledning.....	8
3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare.....	10
3.5. Klimatinvesteringsplan.....	12
3.6. Digitalt stöd för genomförandet.....	12
3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner.....	13
3.8. Klimatanpassning.....	14
3.9. Klimatsmart mobilitet.....	15
3.10. Rapportering och uppföljning.....	16
4. Viable Cities åtaganden	17
4.1. Samordning Klimatkontrakt 2030.....	17
4.2. Smart policyutveckling.....	18
4.3. Innovation.....	18
4.4. Samordnad finansiering.....	18
4.5. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer.....	19
5. Myndigheternas åtaganden	19
5.1. Smart policyutveckling.....	20
5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling.....	20

5.3. Samordnande insatser kring finansiering.....	20
5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer.....	21
6. Strategiska utvecklingsprojekt 2024.....	22
6.1. Governance.....	22
6.2. Klimatinvesteringsplaner.....	23
6.3. Konkurrenskraft genom omställning.....	23
6.4. Medborgarengagemang.....	24
6.5. Systemdemonstratorer.....	24
6.6. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt.....	25
7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering.....	26
7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen.....	26
7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen.....	27
7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities.....	27
7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna.....	30
9. Kontraktet.....	31
Klimatkontrakt 2030.....	32
Bilaga 1 - Länkar till dokument.....	33

Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning. En samhällsutmaning som är både lokal och global och samtidigt ömsesidigt förstärkande av andra samhällsutmaningar som på ett fundamentalt sätt påverkar samhällets utveckling och hotar förutsättningarna för jorden. De arbetssätt vi hittills använt för att traditionellt utveckla vårt samhälle räcker inte längre. Vi måste arbeta på helt nya sätt. Tillsammans bygger vi en rörelse bland många aktörer i samhället för att nå missionen Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030 är ett verktyg för att nå detta. Det är ett långsiktigt åtagande som säkrar ett utvecklat samarbete mellan städerna och den statliga nivån. Utgångspunkten för arbetet är att ett ökande antal svenska kommuner och samhällen samlar en bredd av aktörer och mobiliserar på många nivåer – lokalt, regionalt, nationellt, internationellt – för att bana väg för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen. De städer och myndigheter som tillsammans med Viable Cities arbetar med Klimatkontrakt 2030 är föregångare som har ambitionen att bana väg för en bredare omställning som involverar många fler.

Klimatkontrakt 2030 är ett verktyg för att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning vilket benämns som governance. Governance innebär att många aktörer på olika styrnivåer arbetar tillsammans för att gemensamt gå bortom det man som enskild aktör har direkt rådighet över för att förverkliga mål och mission. Det innebär ett systemskifte mot ett helhetstänkande inom offentlig förvaltning och en mer nätverksbaserad styrning.

Governance syftar på processen och strukturen för att styra, leda och reglera en organisation, ett samhälle eller ett system. Det handlar om hur beslut tas, hur mandat och ansvar fördelas, och hur regler och riktlinjer upprätthålls och efterlevs. Det är en komplex process som involverar politiska, ekonomiska, tekniska och sociala aspekter som i sin tur kräver samarbete och engagemang från en bredd av samhällsaktörer.

Klimatkontrakt 2030 skapar ett sammanhang som katalysator för nya, innovativa former av samarbete mellan städer, näringsliv, akademi, forskningsinstitut och civilsamhälle och bidrar därmed till utvecklad governance. Detta stärker förutsättningarna att mobilisera och driva en gemensam hållbar utveckling i en nutid och ett samhälle som i allt högre grad präglas av komplexitet.

Tillsammans bygger vi förmåga steg för steg att ställa om snabbare!

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till en fortsatt återhämtning och utveckling av svensk ekonomi i en tid som präglas av flera sammanlänkade kriser.

Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städernas klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Uppsala kommun.
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities¹.

3. Kommunens åtaganden

3.1. Kommunens klimatmål

FN:s 17 globala hållbarhetsmål och Agenda 2030 lägger fast kursen för Uppsalas arbete för att uppnå en smart och hållbar tillväxt för alla. Målen i Agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges inriktningsmål som styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten.

Uppsalas klimatmål är ett klimatneutralt Uppsala 2030 för ett klimatpositivt Uppsala senast 2050. Målet antogs i kommunfullmäktige 2015 och innebär att Uppsala ska vara en klimatneutral välfärdskommun och en regional, nationell och internationell

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Värddorganisation är KTH.

nod för klimatomställning. Klimatomställningen ska ske i samklang med Agenda 2030s övergripande princip Ingen ska lämnas utanför².

Klimatneutralt Uppsala 2030 innebär att:

- växthusgasutsläppen³ ska minska i den takt som krävs för att ligga i linje med Parisavtalets åtagande för att nå målet om högst 1,5 graders uppvärmning. Minskningen i Uppsala ska vara 10–14 procent per år.
- de totala växthusgasutsläppen i kommungeografin får maximalt uppgå till 28 procent av utsläppen 2020⁴ eller 285 kiloton CO₂e år 2030.
- nettonollutsläpp ska åstadkommas senast år 2030. Det betyder att upptag av växthusgaser (negativa utsläpp) ska uppgå till minst samma mängd som kvarvarande utsläpp efter den årliga utsläppsminskningen på 10 till 14 procent inom kommunen. Negativa utsläpp kan inte ersätta dessa utsläppsminskningar utan är verktyg för klimatneutralitet och klimatpositivitet.

Klimatpositivt Uppsala innebär att:

- växthusgasutsläppen inom kommungeografin fortsätter att minska i linje med koldioxidbudgeten även efter uppnådd klimatneutralitet
- även klimatpåverkan från Uppsalabornas konsumtion ingår i mål, åtgärdsarbete och uppföljning⁵
- negativa utsläpp inom kommungeografin överstiger kvarvarande växthusgasutsläpp

I Miljö och klimatprogrammet finns en koldioxidbudget för Uppsalas geografiska område som innebär att:

- utsläppsutrymmet utgörs av de totala växthusgasutsläppen under 2021–2100. Det innebär 8 057 kiloton CO₂e utifrån en genomsnittlig utsläppsminskningstakt på 12 procent per år relativt föregående år⁶

² Miljö- och klimatprogram. Antaget av Uppsala kommunfullmäktige 24 februari 2014 och reviderat av kommunfullmäktige den 30 maj 2022.

³ De utsläpp som avses är Uppsalas klimatpåverkan från el- och värmeanvändning, transporter, jordbruk och industriprocesser och Uppsalabornas långväga resande. Utsläpp från byggnation och anläggning ingår inte i dagsläget, men är en prioriterad fråga under utveckling.

⁴ Baserat på ett normaliserat värde om 1 068 kiloton CO₂e år 2020 och en genomsnittlig utsläppsminskningstakt på 12 procent per år under 2021–2030. Jämfört med 1990 ska utsläppen år 2030 ha minskat med 80 procent.

⁵ De delar av klimatpåverkan från Uppsalabornas konsumtion som i dag följs utgår från nationella data. Målet är att uppföljningen ska utgå från lokala data.

⁶ Utsläppsutrymmet avser faktiska utsläpp och kan inte kompenseras med negativa utsläpp. Koldioxidbudgeten är baserad på ett normaliserat värde år 2020 och innefattar alla växthusgasutsläpp i den kommungeografiska utsläppsuppföljningen. Uppsala kommun inkluderar även alla metan- och lustgasutsläpp som ingår i klimatuppföljningen till skillnad från koldioxidbudgetar som är framtagna enligt metodiken som Tyndall centre och Uppsala universitet använder.

- Utsläppsutrymmet får inte överskridas. Om utsläppen är för höga ett år måste utsläppsminskningen kompenseras genom att vara större följande år.

3.2. Strategi

I Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026 finns en tydlig ambition om att Uppsala ska vara världsledande i miljö- och klimatomställningen. Takten i klimatomställningen ska öka så att minskningen av växthusgasutsläpp i Uppsala från 2021 ska vara 10–14 % per år fram till 2030. Kommunen ska verka för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag genom samhällsplanering och gemensamt åtgärdsarbete med samhällets aktörer samt genom att uppmuntra invånarnas engagemang. I Mål och budget fastslås också att Uppsala kommun ska satsa på energiförsörjning och utveckling som främjar ett klimatpositivt samhälle, med särskilt fokus på utbyggnad av solenergi och hållbara transporter.

Klimatarbetet i kommunens verksamheter kan sammanfattas i följande principer⁷:

1. Nödvändiga klimatmål för Uppsala som samhälle i linje med vetenskapen.
2. Utbyggnad av samverkansplattformar med aktörer inom alla samhällssektorer.
3. Varje verksamhet inom kommunkoncernen har ansvar för klimatomställningen inom sitt verksamhetsområde.
4. Mobilisering av kommunens invånare och näringsliv för ett gemensamt ägarskap för omställningen.
5. Fokus på systemförändringar och kommunens roll för systemskiften.

3.2.1 Uppsalas strategiska klimatarbete

Uppsala har i dag en klimatpåverkan som är flera gånger större än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv och mer behöver göras för att nå målen om klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt senast 2050. Som ett verktyg för att öka takten i omställningen ska Uppsala kommun bland annat aktivera en koldioxidbudget för den egna verksamheten, och för kommunen som geografiskt område, i syfte att löpande kunna följa upp och vidta åtgärder som minskar kommunens påverkan.

Uppsala kommun kan inte genomföra omställningen ensam. Gemensamt åtgärdsarbete för att säkerställa klimatdriven verksamhetsutveckling behöver utföras via breda samarbeten med samhällets aktörer. Samtidigt har Uppsala kommun en särskild roll att skapa förutsättningar för alla invånare, verksamheters och företags möjlighet att ställa om till det nya, attraktiva, klimatomställda livet.

⁷ De är en kondensering av bärande förhållnings- och arbetssätt i Policy för hållbar utveckling, Miljö- och klimatprogram samt Energiprogram.

Uppsala har en hög utvecklingstakt, snabb befolkningsökning och en expanderande arbetsmarknad. Den höga utvecklingstakten i kommunen ställer stora krav på en ansvarsfull och tydligt prioriterad utveckling som leder till socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara lösningar, men erbjuder även möjligheter till förbättringar. Framväxten av de två stadsdelarna Rosendal och Ulleråker är två exempel på hur Uppsala försöker tackla utmaningen med en stor expansion samtidigt som klimatpåverkan måste minska. Inom ramen för Fossilfritt Sveriges klimatledarprogram har Uppsala kommun satt som mål att stadsdelarna ska bli klimatpositiva, vilket bland annat ska ske genom att möjliggöra för ett attraktivt fossilfritt liv för invånarna, tydlig kravställning i markanvisning, och inlagring av koldioxid. Utgångspunkten är att erfarenheterna från stadsdelarna sedan används i kommande stadsutvecklingsprojekt i Uppsala och fungera som förebild för hållbart byggande.

Det lokala arbetet mot målet om en klimatneutral välfärdskommun till 2030 innebär stora satsningar på förnybar energiförsörjning, på att ställa klimatkrav vid upphandling och inköp, fortsatt utbyggnad av solenergi, kretsloppslösningar, utfasning av fossila plaster, ekologiskt hållbart jordbruk och att säkra ett hållbart och klimatanpassat byggande. Utsläppen från trafik är av särskild prioritet där Uppsala kommun fortsätter att bygga ut fler laddstationer samt gång- och cykelvägar. Minskad genomfartstrafik i stadsmiljön ger både en bättre luftkvalitet, ökad tillgänglighet och lägre klimatutsläpp.

En stor utmaning för att nå utsläppsmålen är att minska den negativa klimatpåverkan av konsumtion och långväga resande. Nya innovativa sätt att öka återbrukandet i samhället behöver utvecklas. Uppsala blev 2022 utvald till att bli pilotstad inom EU-kommissionens Circular Cities & Regions Initiative. Initiativet syftar till att stödja de utvalda pilotområdena att implementera cirkulära systemlösningar. Sedan 2023 är Uppsala även pilotstad inom ramen för det EU-finansierade NetZeroCities-projekt, som stödjer europeiska städer i att uppnå klimatneutralitet 2030.

3.3. Organisation och ledning

Uppsala kommun visar idag ett tydligt klimatledarskap. För att accelerera klimatomställningen i den omfattning som krävs behöver kommunen utveckla förutsättningar för systemskiften inom den egna organisationen och i samhället. Kraftfulla åtgärder och en stärkt kapacitet för omställning krävs för att kommunens mål om att minska utsläppen med 10–14 % per år ska nås. Långsiktiga och övergripande klimatmål behöver brytas ned och tydligare integreras i ordinarie, övergripande processer för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt fungera styrande i kommunens verksamheter. En koldioxidbudget ska därför implementeras genom ett systematiskt arbetssätt, en bred samverkan och en organisation som stödjer genomförandet.

Kommunstyrelsen har ansvar för samordning och utveckling av det strategiska klimatarbetet och för uppföljning av klimatarbetet i Uppsala. Den huvudsakliga styrningen sker genom kommunfullmäktiges Mål och budget, Policy för hållbar utveckling, Miljö- och klimatprogram samt Energiprogram med flera. Kommunstyrelsen leder även kommunens översiktliga planering där miljö- och klimatmål har en framskjuten plats i kommande utveckling av kommunen. I dessa styrdokument läggs ramarna för de handlingsplaner och åtgärder som ska leda fram till att målen nås. Samtliga nämnder och förvaltningar har ansvar för att integrera klimatfrågorna i beslut och processer och minska verksamhetens klimatutsläpp.

Uppsala ser vikten av att leda klimatarbetet i samverkan och skapa förutsättningar för att mobilisera företag, organisationer och invånare i klimatomställning. För att accelerera Uppsalas klimatomställning i den omfattning som behövs är näringslivets insatser av största vikt. Uppsala Klimatprotokoll är en central plattform för samverkan med näringslivet för omställning. Att driva klimatomställning i näringslivet via kravställning inom upphandling är också ett strategiskt verktyg för mobiliseringen, och kommunen har därför utvecklat ett systematiskt arbetssätt för detta.

Med två universitet, en världsledande företagsinkubator, produktionsindustri och kunskapsintensiva näringar, välutbildad befolkning samt stora bostads- och infrastruktursatsningar, är förutsättningarna för en bred samverkan mycket god. Flera framgångsrika samarbeten och plattformar för samarbeten pågår och utvecklas, till exempel Uppsala Klimatprotokoll, Uppsala Innovation Centre (UIC), Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) samt samverkan med flera civilsamhällesorganisationer. Uppsala deltar också i en rad nationella och internationella samverkansplattformar såsom Viable Cities, Fossilfritt Sverige, Klimatkommunerna, Ignite Public, EuroCities och Borgmästaravtalet. Även inom ramen för sina pilotprojekt inom det EU-finansierade NetZeroCities-projektet och EU-kommissionens Circular Cities & Regions Initiative för Uppsala en aktiv dialog med andra europeiska städer.

Behovet av mer radikala förändringar för att möta klimatutmaningarna ställer krav på större systemförändringar och nya sätt att leda och arbeta. Förmågan att ställa om, hitta nya lösningar och använda tekniska lösningar är helt avgörande för att nå målet om en klimatneutral välfärdskommun. Kommunens innovationsarbete drivs för att hitta, genomföra och skala upp lösningar på samhällsutmaningar inom bland annat klimat, energi och miljö där det kommunala kärnuppdraget förenas med en offensiv närings- och jobbpolitik. För att skapa ett smart och hållbart Uppsala behöver innovationskraften öka i hela organisationen och idéer från medarbetare förädlas och testas, vilket kräver resurser för utveckling och implementering. Kommunkoncernens verksamhetsplanering och uppföljning ska utvecklas som ett verktyg att följa verksamheternas förbättringsarbete och utvecklingsinitiativ och möjliggöra för politiska prioriteringar. Genom Innovationslabbet, kommunens digitala

och fysiska mötesplats för externa och interna personer som vill samskapa lösningar utifrån verkliga behov, finns stöd i form av bland annat coachning, utbildning och faciliteringsstöd.

Kommunen avser att:

- aktivera en koldioxidbudget som verktyg för att säkerställa tillräckliga åtgärder för att växthusgasutsläppen ska minska med 10–14 procent per år till 2030 för att nå målen om Klimatneutralt Uppsala 2030 för klimatpositivt Uppsala senast 2050. Koldioxidbudgeten ska tillämpas för den egna verksamheten, och för kommunen som geografiskt område, i syfte att löpande kunna följa upp och vidta åtgärder som minskar utsläppen i linje med kommunens klimatmål.
- ytterligare utveckla indikatorer och uppföljningssystem för att mäta och öka måluppfyllelse mot målet om Klimatneutralt Uppsala 2030 för klimatpositivt Uppsala senast 2050, inklusive indikatorer för indirekta utsläpp.
- stärka kommunkoncernens förmåga och förutsättning att leda arbetet med systemförändringar och systemskiften tillsammans med innovationsstödjandesystemet och näringslivet.
- utreda förutsättningar för minskade växthusgasutsläpp från byggmaterial och vidareutveckla samhällsbyggnadsprocessen för att minska klimatpåverkan från bygg och anläggning.
- utöka och systematisera uppföljningen av hållbarhetskrav i upphandling samt utöka arbetet med att genom upphandling främja ett hållbart resursflöde och öka återbruk och återvinning inom kommunens verksamhet.

3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

Uppsalas invånare, organisationer och företag är avgörande för att nå Uppsalas klimatmål. Kommunen kommer därför fortsätta att utveckla nätverk och mötesplatser där engagemanget hos invånare, näringsliv, akademi och civilsamhället kan mobiliseras och tas till vara.

Kommunens pågående arbete med att öka medborgarengagemanget i klimatfrågorna syftar till ett gemensamt ägarskap, att vägleda till klimatsmarta val och skapa en bättre förståelse för politiska prioriteringar för minskad klimatpåverkan. Bland annat testas nya sätt att genomföra medborgardialoger med fokus på behovet av klimatomställning och målet om ett hållbart samhälle. Arbetet, som finansieras av Vinnova, genomförs i samband med revidering av kommunens översiktsplan och frågeställningen "vad är ett gott liv?".

Uppsalas klimatarbete kan även tydligare vävas samman med kommunens bredare näringslivsfrämjande arbete i syfte att minska företagens klimatpåverkan och stärka företagens möjligheter att vara konkurrenskraftiga i ett framtida hållbart samhälle.

Genom samverkan med bland andra STUNS, UIC och Ignite Public samt stadens båda lärosäten Uppsala universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), finns god institutionell infrastruktur för innovation.

Uppsala kommun verkar sedan 2010 inom samverkansplattformen Uppsala klimatprotokoll, som inkluderar representanter för näringsliv, akademien, offentlig verksamhet och civilsamhället. Medlemskap i klimatprotokollet innebär att man som deltagande organisation tar klimatledarskap med ambitionen att minska sina klimatutsläpp i linje med Parisavtalet. Bland annat sker ett systematiskt klimatarbete och antagande av olika klimatutmaningar. Senaste perioden (2018–2021) minskade medlemmarnas gemensamma utsläpp med 26%. För den nuvarande programperioden är den gemensamma målsättningen att minska utsläppen med 20 % per år till 2030. Målsättningen baseras på teorin om koldioxidbudget, vilket innebär att procentsatsen justeras årligen beroende på föregående års resultat. Föregående år minskade utsläppen med fyra procent, vilket betyder att nätverket behöver växla upp takten kommande år. Uppsala klimatprotokoll har nyligen genomgått en organisationsförändring för att öka genomslagskraften. Bland annat finns en nu funktionen klimatledare på plats, en roll som axlas av kommunens Hållbarhetschef. Klimatprotokollet ska också i högre utsträckning prioritera fler operativa arbetsgrupper för att få till mer gemensamma förflyttningar.

Kommunen avser att:

- utveckla arbetet för att mobilisera kommunens invånare och civilsamhället för ett gemensamt ägarskap för klimatomställningen genom att bland annat stärka kommunens förutsättningar för dialoger och delaktighet kring tidiga skeden av samhällsbyggandet som ett led i att bygga ett hållbart samhälle.
- utveckla arbetet med medborgarbudget i staden och landsbygderna för att stärka invånarnas delaktighet i utvecklingen av sitt närområde.
- utveckla arbetet med att stödja och engagera fler företag i kommunen för att främja klimatdriven affärsutveckling. I det ingår att inkludera tillväxtpotentialen i klimatomställningen i arbetet med näringslivsutveckling och att stimulera till cirkulära affärsidéer och -modeller.
- använda offentlig upphandling och markanvisning som ett strategiskt verktyg för att driva på marknadsutvecklingen genom bland annat att ställa krav på stegvis upptrappning av klimatambitioner samt ingående samarbetsmodeller. Kommunen avser också att ta fram och samarbeta kring gemensamma kravförslag inom bland annat cirkularitet och klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt internt i kommunkoncernen samt med aktörer i branschen och inom Uppsala Klimatprotokoll.
- fortsätta utvecklingen av branschdialoger med tema hållbarhet och innovation.

Kommunen avser att inom Uppsala klimatprotokoll:

- medverka till att öka takten i klimatarbetet genom att gå från erfarenhetsutbyte till gemensamt åtgärdsarbete.
- bidra till att befästa klimatdriven affärs- och verksamhetsutveckling som den tydliga inriktningen framåt i Uppsala.

3.5. Klimatinvesteringsplan

Klimatomställningen kommer att kräva betydande resurser, både i form av nya investeringar och i form av nya arbetssätt som leder investeringar och verksamhetsutveckling i riktning mot kraftigt minskade utsläpp och kolinbindning. För att förverkliga kommunens klimatmål behöver arbetet kring investeringar och finansieringar stärkas. Arbetet innefattar att systematiskt identifiera behov av investeringar ur klimatsynpunkt och att investeringar som genomförs bidrar till att nå klimatmålen, men även att utveckla hållbara investeringsformer och identifiera nyckelaktörer för investeringar. Kommunen behöver också säkerställa en ändamålsenlig och resurseffektiv hushållning av tillgängliga medel samt underlätta för privata investeringar i klimatomställningen.

Klimatinvesteringar genererar samhällsekonomiska nyttor som ger vinster eller kostnadsbesparingar hos många olika aktörer. Det saknas former för dialog kring att gemensamt investera medel eller fördela kostnader i sådana projekt med hänsyn till var vinster och kostnadsbesparingarna uppstår, vilket gör att potentiella synergieffekter inte kan tillvaratas på ett systematiskt sätt.

Uppsala har utvecklat ett ramverk för hållbarhetslänkade obligationer för att finansiera kommande investeringar på ett mer hållbart sätt och med en tydlig struktur för rapportering av investeringarnas klimatprestanda. Genom att länka samman uppfyllande av kommunens klimatmål med ekonomiska incitament bedöms också ägandeskap för klimatomställningen stärkas i hela kommunkoncernen.

Kommunen avser att:

- utreda förutsättningar för långsiktiga klimatsatsningar i kommunens mål och budget och investeringsplaner.
- utveckla arbetet med att beskriva samhällsekonomiska effekter av klimatinvesteringar.
- utveckla rapporteringen kopplat till ramverket för hållbarhetslänkade obligationer.

3.6. Digitalt stöd för genomförandet

Digital transformation ger Uppsala kommun möjlighet att hantera utmaningar och omvärldens förväntningar genom att erbjuda en effektiv och innovativ välfärd. Detta uttrycks genom den politiska visionen att göra Uppsala till en av Europas mest digitala platser år 2050.

Uppsala kommun arbetar med en rad digitala verktyg för planering, modellering, beräkning och visualisering som stöd i genomförandet av klimatomställningen⁸. De digitala verktygen används för att visualisera lägesbilder och scenarier, i uppföljning, för teknisk försörjningsplan i samverkan med näringslivet och som ett stöd för att utveckla kommunikationen med invånare. Uppsala har en ambition att fortsätta testa digitala verktyg som stöd i klimatomställningen, inte minst inom stadsbyggnadsområdet. Under kommunens arbete med översiktsplan har klimatkalkyl använts som verktyg för att bedöma olika utvecklingsscenarier. Det har bland annat bidragit till ökad medvetenhet om komplexiteten i omställningen, synliggjort behovet av kolinlagring och illustrerat utmaningarna som finns kopplat till kompensation för att nå klimatneutralitet. Uppsala deltar även i utvecklingen av digital beräkning och uppföljning av stadsdelars klimatpåverkan i samarbete med IVL Svenska Miljöinstitutet och andra aktörer.

Kommunen avser att:

- fortsätta testa och utveckla kommunkoncernens verktygslåda med olika digitala verktyg som stöd i styrning, planering, kommunikation och uppföljning av klimatomställning. Utveckla och förstärka arbetet med att implementera en sammanhållen digital samhällsbyggnadsprocess där relevant och träffsäker klimatstyrning integreras i hela kedjan från planering till drift och förvaltning.

3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

I och med att klimatomställningen lyfts än högre på Uppsala kommuns agenda och integreras än mera i våra arbetssätt kan Uppsala dela med sig av sina erfarenheter på olika sätt för andra parter. Det sker genom befintliga kanaler och samarbetsnätverk regionalt, nationellt och internationellt.

Uppsala kommun verkar som innovationsnav för klimatneutrala kommuner i samverkan med STUNS. STUNS fokuserar på hållbar tillväxt i Uppsalaregionen genom att samordna och utveckla innovationsstödssystemet och innovationssystem i Uppsalaregionen samt att bedriva nyskapande och gränsöverskridande utveckling. Uppsala kommun kommer att fortsätta utveckla samarbetet med andra kommuner

⁸ Exempelvis har Uppsala använt modelleringsprogrammet The Low Emissions Analysis Platform (LEAP) som verktyg för att bedöma Uppsala kommuns framtida energianvändning och emissioner av växthusgaser enligt olika scenarion fram till 2050.

i länet tillsammans med STUNS och att även aktivt bedriva samarbete och kunskapsdelning nationellt och internationellt⁹.

Kommunen avser att:

- i samverkan med bland annat STUNS, Uppsala universitet, SLU och tillsammans med det privata näringslivet, utveckla ledande testbäddar för systeminnovation, samt samverkansorganisationer och metoder för att stödja dessa, i utpekade geografiska områden och strategiska stadsbyggnadsprojekt såsom Rosendal, Ulleråker och Sydöstra stadsdelarna.
- samverka med övriga stiftare av STUNS - Uppsala universitet, SLU, Region Uppsala, Länsstyrelsen och Handelskammaren - för att kontinuerligt sprida och utveckla mötesplatser och processer för samarbete inom miljö, klimat och hållbarhet.
- bidra till innovation och lärande inom cirkulär ekonomi genom Uppsalas deltagande som pilotstad inom EU -kommissionens Circular Cities & Regions Initiative och NetZeroCities.
- stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden, bland annat genom att strategiskt använda de möjligheter som erbjuds att delta i olika typer av samverkansprojekt som finansieras av EU:s fonder och program.

3.8. Klimatanpassning

Uppsala kommun har arbetat framgångsrikt och systematiskt med att anpassa samhället till det förändrade klimatet idag och i framtiden, men arbetet ska vässas ytterligare. Klimatanpassningsarbetet behöver integreras med arbetet för att minska människans klimatpåverkan och klimatanpassning är en del i kommunens Miljö- och klimatprogram. Flera nämnder har utpekade och övergripande ansvar för kommunens klimatanpassning.

Uppsala har integrerat klimatanpassning i kommunens verksamheter och bolag, enligt principen att insatser ska ske i de verksamheter som berörs och har ansvar för de åtgärder som krävs. Arbetet inriktas på att välja förebyggande åtgärder där källan till problemen så långt som möjligt åtgärdas, att välja åtgärder som minskar eller undviker ökad klimatpåverkan samt välja åtgärder som ger fördelar ur flera aspekter, till exempel i form av mer grönska och en attraktivare stadsmiljö.

Målet för Uppsalas klimatanpassningsarbete är att Uppsala ska vara ett robust samhälle som är anpassat till de klimatförändringar som sker i dag och som inte kan förhindras i framtiden. Uppsala kommun har tagit fram en grönstrukturplan

⁹ Uppsala kommun har bland annat samverkansavtal kopplat till detta med STUNS, Ignite Public, Uppsala Universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet.

som ska säkerställa bevarandet av viktiga gröna stråk i staden, som ska inarbetas i översiktsplanen, och även genomfört en förnyad skyfallskartering.

Kommunen avser att:

- fortsätta att arbeta aktivt och systematiskt med klimatanpassning av samhället genom uppföljning av åtgärder i fysisk planering, tillståndsgivning och skyfallsplanering som syftar till att minska översvämningsrisken och lindra effekter av skyfall.
- utreda och utvärdera möjligheten att ta fram etappmål för ett Klimatanpassat Uppsala.
- fördjupa arbetet med en modell för ekologisk kompensation i stadsutvecklingen och utveckla arbetet att säkerställa god tillgång till grönska i staden.

3.9. Klimatsmart mobilitet

Ett nytt *Program för mobilitet och trafik* och *Handlingsplan för mobilitet* och trafik antogs kring årsskiftet 2021/2022. Programmet utgår från målet om fossilfria transporter 2030 och 100 % hållbart resande 2050 och innehåller en rad åtgärder för att arbeta mot ökat hållbart resande och fossilfria transporter.

Arbetet för att ställa om till hållbara transporter måste prioriteras högt om målet om att alla resor ska ske med hållbara färdmedel år 2050 ska kunna nås. Denna omställning är en viktig del i arbetet med att minska utsläppen av koldioxid och förbättra luftkvaliteten i Uppsala stad.

Uppsala är en utpräglad cykelstad och har under flera år i rad utsetts till Sveriges bästa cykelkommun, vilket är ett resultat av satsningar på ökad framkomlighet, säkerhet och att skapa incitament för invånare att välja cykel som ett led i ett hållbart resande. Uppsala ska bli en cykelkommun i världsklass och arbetet med att förbättra upplevelsen hos cyklister och att öka andelen som cyklar ska fortsätta. Färdmedelsandelen för cykel ska öka också för att säkerställa en fortsatt hög cykelandel vid utbyggnaden av kapacitetsstark kollektivtrafik. I arbetet med hållbar mobilitet prioriteras gång, cykling och kollektivtrafik samt ökat samnyttjande eller delning av fordon och transporttjänster.

I en av Sveriges största landsbygdskommuner, är också hållbart resande på landsbygderna en central pusselbit där utbyggnaden av infrastruktur för el-laddning och andra hållbara drivmedel är angeläget.

Kommunen avser att:

- utveckla stadsbyggnadsprocessen med syfte att skapa utrymme och goda förutsättningar för hållbara färdmedel i den fysiska miljön, även under byggskedet.

- snabba på utbyggnaden av infrastruktur för el-laddning och andra hållbara drivmedel.
- se över styrmedel för att öka användningen av mobilitetsanläggningar.
- ytterligare öka cykelbarheten i kommunen och behålla positionen om att vara en av de främsta kommunerna i Sverige gällande framkomlighet och säkerhet för cyklister.
- arbeta med hållbara arbetsresor och tjänsteresor såväl inom Uppsala kommunkoncern som i samverkan med andra arbetsgivare, där anställda uppmanas att välja aktiva eller kollektiva resor där det är möjligt.
- fortsätta att utveckla arbetet med mobilitetshus/mobilitetshubbar i stadsutveckling.
- öka möjligheten till ett hållbart och kollektivt resande på landsbygden genom att ha ett dörr-till dörrperspektiv.

3.10. Rapportering och uppföljning

Uppsalas miljö- och klimatprogram är integrerat i kommunens överordnade system för ledning och uppföljning av verksamheten. Kommunstyrelsen gör en fördjupad uppföljning och rapportering av klimat- och miljöarbetet i kommunen i syfte att löpande följa upp och prioritera särskilt viktiga frågor. Det som följs upp är status i beslutade aktiviteter och nyckeltal samt de medskick som kommunens särskilda miljömålsråd lämnar till kommunstyrelsen. Indikatorer för inriktningsmål på klimatområdet¹⁰ inkluderas i Mål och Budget, kommunstyrelsens verksamhetsplan och följs upp i kommunfullmäktiges bokslut.

Genom sitt medlemskap i Uppsala klimatprotokoll åtar sig kommunen att årligen mäta direkta och indirekta klimatutsläpp enligt metodik i Greenhouse Gas protocol (GHG). Klimatutsläppen tillsammans med energidata rapporteras i Klimatprotokollets gemensamma uppföljningsverktyg. Medlemskapet innebär också att Uppsala kommun ska kartlägga och mäta de betydande indirekta utsläppen, vilket betyder att minst två tredjedelar av utsläppen i scope 3 som organisationen har rådighet över, inkluderas.

Sedan oktober 2021 finns Uppsalas klimat- och miljöstatistik tillgängligt på hemsidan genom Miljöbarometern. Uppsala kommun följer även upp och återrapporterar arbetet inom Borgmästaravtalet 2030, Race to Zero och WWF One planet City Challenge genom Carbon Disclosure Project (CDP) och Local Governments for Sustainability (ICLEI) globala rapporteringsplattform för städer.

¹⁰ Utsläpp av växthusgaser som ingår i Uppsalas klimatuppföljningen består dels av utsläpp kopplade till energianvändning i den byggda miljön – el, fjärrvärme, egen uppvärmning, fjärrkyla och processånga – samt utsläpp från det lokala trafikarbetet och arbetsmaskiner. Även icke-energirelaterade utsläpp ingår och kommer från industriprocesser, jordbruk, avfallshantering m.m. Tillägg görs också för Uppsalabornas semester- och affärsresor med flyg, medan utsläpp från varor och livsmedel som Uppsalaborna konsumerar inte ingår. Datan erhålls från en rad olika källor, bland annat SCB och via den nationella emissionsdatabasen.

Kommunen avser att:

- ytterligare förbättra kommunens uppföljning på klimatområdet som ett medel för styrning för nya åtgärder, till exempel genom utökad uppföljning av klimatkrav i upphandling.
- vidareutveckla kommunens förmåga att mäta och följa betydande indirekta/konsumtionsbaserade utsläpp (scope 3) över tid.
- utveckla indikatorer och uppföljningssystem för att mäta och öka måluppfyllelsen mot kommunens övergripande miljö- och klimatmål.

4. Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande:

4.1. Samordning Klimatkontrakt 2030

Det sker nu en allt snabbare mobilisering kring omställningen lokalt, nationellt och internationellt där klimatkontrakten används som verktyg. Det kräver en bättre förmåga att samordna arbetet och kontinuerligt vidareutveckla kontrakten för att åstadkomma; uppskalning, breddning, replikerbarhet, prioritering samt en mer effektiv samordning av möten och dialoger mellan aktörerna.

Viable Cities programkontor utvecklar därför en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige för att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt där myndigheternas, kommunernas och övriga relevanta aktörers åtaganden utvecklas och vässas steg för steg. Detta görs parallellt med insatser för implementering och skalning för att på ett bättre sätt att driva på omställningen. Samordningsfunktionen ska stödja uppbyggnaden av aktörernas gemensamma förmåga till omställning från kunskap till implementering och utveckla processen för klimatkontrakten till nästa nivå – såväl i ett lokalt, nationellt som internationellt sammanhang.

Samordningsfunktionen ska höja kunskapen och skapa bättre möjligheter för kommuner och aktörer att på lokal nivå dra nytta av och utveckla arbetssätt för att tillvarata de omfattande policypaketet på EU-nivå som är ett resultat av European Green Deal (exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar).

4.2. Smart policyutveckling

Viable Cities avser fortsatt vara en mobiliserande aktör kring policy och regelverk med tillhörande insatser inom smart policyutveckling. Dels handlar detta om att ge kommuner bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städernas klimatomställning (exempelvis policypaketet Fit for 55). Dels innefattar det processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kopplar till myndigheternas åtaganden (se avsnitt 5.1) samt utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6.5).

4.3. Innovation

Viable Cities avser utveckla sin roll som föregångare och intermediär (systemkopplare, mellanrumsledare, gränsgångare) för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

För att underlätta för kommuner att implementera innovation som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities bidra med kompetensnätverk och processtöd, bland annat genom att kroka arm med andra strategiska innovationsprogram i den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030. Det gäller framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering. Utifrån samarbetsavtalet som finns med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket. Inom digitalisering för klimatomställning kommer arbetet utvecklas vidare med det nyligen inrättade Urban Twin Transition Centre.

4.4. Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommuners behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och de sex myndigheterna som är involverade i detta.

- Viable Cities kommer tillsammans med myndigheterna utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030 samt som en del i det internationella arbetet med missionen och tillgängliggöra insikter och verktyg för många fler.

4.5. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl plattformen för genomförande av EUs mission, NetZeroCities som CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar i fler länder, som partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT). Viable Cities är också delaktiga i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med system-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), liksom med “New European Bauhaus”.

5. Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna åtar sig att samverka inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna bidrar på så sätt till syftet med det missionsdrivna arbetet att ställa om till klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Under 2024 fortsätter myndigheterna att utveckla stödjande strukturer och nya arbetssätt för en mer sammanhållen, strategisk och lärande utvecklingsprocess. I denna fungerar Rådet för hållbara städer som ramverk och strategiskt forum för myndighetssamverkan, Svensk modell för Hållbar utveckling, som operativ plattform för myndighetssamverkan och Klimatkontrakt 2030 som gemensamt innovations- och testlabb för de 23 städerna och myndigheterna.

Som en del av det kommer Klimatkontraktsmyndigheternas innovationsteam tillsammans ansvara för att driva följande innovationsprocesser: Policylab (5.1), Systemdemonstratorer (5.2) och Lokal portföljanalys (5.3). Arbetet innebär även medverkan i Transition Lab som Viable Cities faciliterar. Myndigheterna avser att på Arena klimatkontrakt, mötesplatsen för dialogverkstad mellan kommunerna och myndigheterna, under 2024 särskilt fokusera på utvecklingen av Klimatkontrakt 2030 som innovation av governance. (se 6.1)

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet kring följande utveckling under 2024 för att stödja kommunernas klimatomställning:

5.1. Smart policyutveckling

Tillsammans med kommunerna samverkar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk. Med kommunernas utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

Under 2024 fortsätter arbetet med policylabb inom ett eller flera av de identifierade utmaningsområdena: inkluderande och hälsofrämjande mobilitet, markanvändning och markanvisning, energiplanering- och energieffektivisering samt cirkulära resurs- och materialflöden. Ett gemensamt utvecklings- och planeringsarbete pågår genom samverkan och dialoger för att förtydliga policyutmaningar och identifiera huvudaktörer, samt säkerställa omställningspotential av policylabb.

5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling

Myndigheterna finansierar insatser för forskning, innovation, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning. Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration och till viss del investeringsstöd. Stöd tillhandahålls genom öppna utlysningar och andra former såsom till exempel beställarnätverk, behovsägarnätverk och innovationsupphandling.

Under 2024 åtar sig myndigheterna att fortsatt utveckla och finansiera nya typer av insatsformer, såsom: Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer, (Läs mer under 6.5) och Urban Twin Transition Center¹¹ för digitalisering som ger bättre stöd för städernas klimatomställning.

5.3. Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna utvecklar löpande samordningen kring insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning och samlad information.

Baserat på den innovationsprocess om metodutveckling för lokala portföljanalyser som genomfördes 2023 avser myndigheterna att under 2024 leverera sammanställda utdata från vissa av myndigheternas finansiering till samtliga 23 kommuner. Innovationsarbetet kommer även att fortsätta under 2024 i syfte att dels höja kvaliteten och täckningen av levererade data, dels genom ett eller flera fördjupningsprojekt i samarbete med vissa intresserade kommuner för att effektivisera processen och öka nyttan hos mottagarna. Det långsiktiga

¹¹ Se [pressmeddelande från Internetstiftelsen](#)

målet med portföljanalyserna är att arbetet ska bidra i arbetet med städers klimatinvesteringsplaner.

Hållbarstad.se är Rådet för hållbara städers gemensamma webbplats. Här har myndigheterna åtagit sig att löpande publicera information om finansieringsmöjligheter och utlysningar samt samlat kunskapsstöd från alla ingående myndigheter som är med i Rådet för hållbara städer¹².

5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer

Myndigheterna ingår och arbetar med flera olika europeiska initiativ för att stödja utvecklingen av hållbara städer och samhällen.

I arbetet med att stödja svenskt deltagande i forskningsprogrammet Horisont Europa 2021–2027 ingår att bidra i utformning av utlysningar och aktiviteter samt informera och ge råd till aktörer som planerar att delta i ansökningar i olika europeiska satsningar. Myndigheterna samverkar även i genomförandet av EU:s regionala utvecklingsfond 2021–2027 med insatserna för hållbar urban utveckling.

Myndigheterna fortsätter medverka i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future (DUT) där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren samt EU-kommissionens satsning "New European Bauhaus",¹³ European Urban Initiative (EUI)¹⁴ och Urbact¹⁵.

Myndigheterna bidrar även för att utveckla stödjande funktioner för de städer som valts ut att ingå i missionen på EU-nivå om 100 klimatneutrala städer 2030. Ett exempel är programmet "CapaCITIES"¹⁶. Genom "CapaCITIES" initieras och stärks nationella förändringsprocesser för att etablera nationella nätverk och styrningsstrukturer.

¹² Boverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Formas, Länsstyrelserna, Myndigheten för delaktighet, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, ArkDes (Statens centrum för arkitektur och design) Statens konstråd, Sveriges Kommuner och Regioner, Tillväxtverket, Trafikverket och Vinnova

¹³ New European Bauhaus lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställningen

¹⁴ European Urban Initiative, är en hubb för hållbar stadsutveckling på EU-nivå. EUI ska erbjuda stöd till städer för att förbättra och öka sin kapacitet i att utforma strategier, policyer och projekt för hållbar stadsutveckling. (urban-initiative.eu)

¹⁵ Urbact är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande inom hållbar stadsutveckling, Tillväxtverket.

¹⁶ Energimyndigheten och Viable Cities deltar

6. Strategiska utvecklingsprojekt 2024

De strategiska utvecklingsprojekten är viktiga acceleratorer för framväxten av ett ekosystem kring missionen om Klimatneutrala städer 2030 och utgör en gemensam plattform och arena för samverkan och lärande.

Under 2024 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab, med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

6.1. Governance

Utvecklingen inom governance för klimatomställning, både på lokal nivå och mellan lokal, nationell och även EU-nivå, är grundläggande för en bredare kraftsamling och effektivare systemförändringar. Det handlar om att koordinera och leda olika aktörer på olika nivåer i syfte att snabba på klimatomställningen och bromsa klimatförändringarna för att kunna bygga en hållbar framtid. Governance innebär att många aktörer på olika styrnivåer arbetar tillsammans för att gemensamt gå bortom det man som enskild aktör har direkt rådighet över för att förverkliga mål och mission. Det innebär ett systemskifte mot ett helhetstänkande inom offentlig förvaltning och en mer nätverksbaserad styrning. Governance syftar på processen och strukturen för att styra, leda och reglera en organisation, ett samhälle eller ett system. Det handlar om hur beslut tas, hur mandat och ansvar fördelas, och hur regler och riktlinjer upprätthålls och efterlevs. Det är en komplex process som involverar politiska, ekonomiska, tekniska och sociala aspekter som i sin tur kräver samarbete och engagemang från en bredd av samhällsaktörer.

Inför 2024 finns ett fortsatt stort utvecklingsbehov för en djupare förståelse för vad transformativ governance innebär och hur kommuner och städer kan arbeta med det i praktiken. Med erfarenheter och insikter från de första stegen kommer ett gemensamt analysstöd för klimatkontrakt att vidareutvecklas. Detta är ett arbete som måste ske i nära samarbete mellan Viable Cities, myndigheterna och kommuner. Arbetet kommer att samordnas av programkontoret som säkerställer ett förstärkt fokus på analys och uppföljning inom Arena Klimatkontrakt under 2024.

Mobiliseringen med hjälp av Klimatkontrakt 2030 har visat sig vara framgångsrikt och kommer fortsätta utvecklas för att ytterligare stärka, skala upp, bredda och snabba på omställningsarbetet. Det krävs en tydligare behovsorientering / prioritering och skarpare åtaganden från flera håll; från de nationella myndigheterna, från kommunerna och också kopplat till Viable cities roll / åtaganden.

Klimatkontraktet är ett nytt och innovativt verktyg för governance som bygger en långsiktig strategisk process från lokal till internationell nivå utifrån den gemensamma missionen om klimatneutrala och hållbara städer 2030.

6.2. Klimatinvesteringsplaner

En grundtes i missionsdriven innovation är att staten och offentliga organisationer på olika nivåer i samhället tar en aktiv roll i att samskapa och omforma marknader i samspel med näringslivet och andra samhällsaktörer som akademi och civilsamhälle.

Klimatinvesteringsplaner är en central del i arbetet med en utvecklad governance för missionen och under 2024 kraftsamlar vi inom Klimatinvesteringsplaner på flera områden; analyser och test om hur klimatinvesteringsplaner kan kopplas till ordinarie beslutsprocesser, inklusive färdplaner för klimatneutralitet på stadsnivå, analyser av nödvändiga klimatinvesteringar inom områden med stor påverkan på klimatutsläpp, exempelvis värme/kyla, mobilitet, mat osv, ekonomiska analyser av multipla nyttor av klimatomställning, exempelvis där klimatomställning kan bidra till såväl kostnadsbesparingar som kvantifierade nyttor som exempelvis ökad hälsa, fler arbetstillfällen, trygghet etc., hur hållbarhetsindikatorer kan införlivas mer systematiskt inom kommersiell förvaltning och kontraktshantering.

Under 2024 vidareutvecklas Viable Cities finansiella dashboard och införlivar investeringsplanssidan, finansiella indikatorerna och de finansieringsflöden som tillhandahålls av olika nationella myndigheter (se avsnitt 5.3). Funktionerna hos olika finansiella instrument kommer att kartläggas och ett antal lärcase startar där finansiella färdplaner tas fram. Dessutom kommer en utvecklad samverkan med investerare för att diskutera hur man mobiliserar privat finansiering för klimatneutrala städer.

Arbetet med Klimatinvesteringsplaner i Sverige hänger nära samman med vad som händer inom plattformen för genomförande av missionen om klimatneutrala städer på europeisk nivå, NetZeroCities.

6.3. Konkurrenskraft genom omställning

En stark mobilisering för omställning till klimatneutralitet kan ge förutsättningar för företag i Sverige att utveckla nya affärsstrategier, och helt nya marknader, som i sin tur ger konkurrenskraft genom att driva en omställning till ett klimatneutralt och hållbart samhälle. Detta är avgörande för Sveriges ambition att vara världens första fossilfria välfärdsland och vårt klimatpolitiska ramverk. Företagens roll i klimatomställningen är central, både som stora utsläppare av växthusgaser men också som leverantör av lösningar för klimatomställning och klimatanpassning.

Under 2024 kraftsamlar Viable Cities inom initiativet Klimatkonkurrenskraft för att tillsammans med en rad andra aktörer utforska vilka systemiska förändringar som kan accelerera samverkan kommun-näringsliv för att uppnå missionen klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Samverkan med de myndigheter som signerar Klimatkontraktet är i detta arbete

centralt för att kunna driva policyförändringar. Initiativet är främst riktat mot de 23 städer som signerar Klimatkontrakt 2030, med målsättningen att skapa kunskap som kan användas i alla svenska kommuner.

Syftet är att tillsammans kraftsamla kring viktiga insatsområden kopplat till städernas omställningsresor där företagen mobiliseras och är systematiskt engagerade. En viktig del i arbetet är att stärka varandra i att möta de möjligheter och utmaningar som EUs satsning på bland annat "Fit for 55" innebär. Exempel på insatsområden är upphandling, kompetensförsörjning, näringslivsutveckling och etablering. I arbetet ingår att granska möjligheten att använda kommunala policydokument som upphandlingspolicy, näringslivsprogram och samt ägardirektiv för kommunala bolag för att driva utvecklingen. I arbetet samverkar Viable Cities även med näringslivsorienterade organisationer och initiativ på internationell, nationell och regional nivå där en viktig aspekt är en rättvis och inkluderande omställning.

6.4. Medborgarengagemang

Nuvarande samhällsutmaningar innebär att flera kriser sammanfaller med klimatkrisen. Det gäller bland annat pandemin, kriget i Ukraina, kriser vad gäller energi, mat, råvaror och kritiska mineraler, biodiversitet och demografi. Utmaningarna förstärks av att vi samtidigt upplever en demokratisk utveckling där en växande andel av befolkningen känner sig utanför.

Under 2024 att vidareutvecklas samarbetet mellan städer, myndigheter och andra aktörer för att skapa förutsättningar för medborgarengagemang i klimatomställningen. Inte minst genom utveckling av nya former av medborgarinvolvering i lokala klimatkontrakt och samspel med europeiska satsningar på området.

Under 2024 mobiliseras ett antal lärcase, tester och satsningar inom medborgardeltagande som syftar till att ge reellt inflytande till medborgarna för att snabba på klimatomställningen.

Detta ökar behovet av satsningar som syftar till inkludering och att sätta medborgarna i centrum för omställningen till klimatneutralt och hållbart samhälle, bland annat genom nya former för medborgarinvolvering (exv medborgarråd) och utveckling av attraktiva livsmiljöer (exv New European Bauhaus) och politik för gestaltad livsmiljö. Medborgarnas kunskap och expertis måste tas tillvara i de beslut som påverkar deras liv, och dessa beslut måste förankras med det stora flertalet för att kunna leda till åtgärder och förändringar i den takt och omfattning som krävs.

6.5. Systemdemonstratorer

Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer är ett strategiskt utvecklingsprojekt inom Klimatkontrakt 2030. Förväntan på systemdemonstratorerna är att de ska ha

en väsentlig roll i städers förmåga att snabba på omställningen samt skapa hög synlighet och engagemang lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Satsningen har en tydlig inriktning mot missions-orienterad innovation, och betonar tydligt vikten av systemperspektiv i omställningsarbetet. En viktig del i insatsformen är ett portföljtänk, där flera åtgärder, initiativ och experiment tillsammans utgör en större helhet. Systemdemonstratorerna tar sin utgångspunkt i centrala områden i Klimatkontrakt 2030 och är tänkta att bidra till utveckling av kontraktet utifrån insikter från arbetet.

Viable Cities och myndigheterna åtar sig att bidra till att systemdemonstratorerna lyfts i viktiga sammanhang på nationell och internationell nivå samt att dra nytta av insikterna från systemdemonstratorerna i syfte att möjliggöra uppskalning. Samtliga kommuner inom Klimatkontrakt 2030 åtar sig att dra nytta av insikterna från systemdemonstratorerna i syfte att möjliggöra uppskalning.

6.6. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

Under 2024 sker en fortsatt mobilisering och utveckling för att stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med missionen klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission, med utvecklingsarbete kring bland annat Climate City Contract och Climate Investment plans), partnerskapet Driving Urban Transitions (med forsknings- och innovationsprojekt inriktade mot 15-minutersstaden, energipositiva stadsdelar och cirkulär urban ekonomi) samt CapaCITIES (som utvecklar nationella stödplattformar likt Viable Cities i fler europeiska länder).

New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandeplanen för Cities Mission pekar EU-kommissionen på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbetet kring New European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

På ett liknande sätt som EU mobiliserar 112 städer sker ett samarbete i Urban Transitions Mission inom det globala initiativet Mission Innovation, där en första etapp avser att samla cirka 300 globala städer.

7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen

I kommunens Mål och Budget 2024 med plan för 2025–2026 kraftsamlar kommunen genom fyra gemensamma fokusmål, varav ett är att Uppsala ska vara världsledande i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat samhälle. Vidare har i Mål och budget tillägg gjorts att Uppsala ska vara klimatanpassat senast 2040 och ett nytt uppdrag om att systematisera klimatanpassningsarbetet har tillkommit.

Nytt i nästa års Mål och budget är även med tydligare satsningar på naturbaserade lösningar/kolsänkor som bland annat återställande av våtmarker, ökad användning av lokalt producerad biokol och samverkan med markägare för att uppnå hållbart hyggesfritt skogsbruk.

Förra årets tillägg om att aktivera en koldioxidbudget i syfte att säkerställa tillräckliga åtgärder för att växthusgasutsläppen ska minska i den takt som krävs för att ligga i linje med Parisavtalets åtagande har påbörjats och samordnas inom det EU-finansierade projektet Scale Up som leds av Uppsala kommun. Från 2021 ska minskningen i Uppsala vara 10–14 procent per år till 2030. Koldioxidbudgeten ska tillämpas för att minska de kommunala verksamheternas egen klimatpåverkan och löpande följa upp takten i utsläppsminskningar i kommunen som geografiskt område. I arbetet ingår även att ta fram en klimatinvesteringsplan för kommunen, inklusive att klimatsäkra kommunens investeringar.

Förflyttningar har gjorts i en rad områden som avspeglas i klimatkontraktets revidering. I stadsbyggnadsprocessen har verktyg för att utvärdera klimatpåverkan av stadsbyggnadsprojekt utvecklats och arbete pågår för minskad klimatpåverkan i anläggningsprojekt. Med stöd av Fossilfritt Sveriges program Klimatledarprogram pågår arbete med klimatpositiv stadsutveckling i Ulleråker och Rosendal, med stöd av den färdplan för bygg och anläggning som togs fram inom projektet Klimatfärdplan Uppsala – Klimatneutralt 2030 & Klimatpositivt 2050. Bland annat har en markanvisningstävling genomförts i Rosendal med högt ställda gränsvärden för maximal tillåten klimatpåverkan som arbetats fram i samverkan inom Uppsala klimatprotokoll. I projektet Klimatneutrala Uppsala har bland annat innovativa metoder för att engagera kommunens invånare i den långsiktiga klimatomställningen testats. Verksamheten inom Uppsala klimatprotokoll utvecklas för att ytterligare bidra

till ökad takt i klimatomställningen och Uppsala kommun har ökat sitt engagemang i och nyttjande av samverkansarenor för klimatomställningen.

7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen

Sedan revideringen 2021 sammanställer klimatkontraktet kommunens viktigaste styrning inom klimatområdet och prioriterade aktiviteter för kommande år, vilket bidrar till att tydliggöra kommunens ambitioner och inriktning. I processen med att revidera klimatkontraktet tydliggörs också förflyttningar under det senaste året vilket ger kraft till klimatomställningsarbetet. Samtidigt finns ett stort behov av långsiktiga satsningar, vilket kan göra det svårt att utvärdera kommunens åtaganden i klimatkontraktet på årsbasis.

Revideringen av klimatkontraktet 2021 hade ambitionen att ge större genomslag för klimatkontraktet i organisationen. Fortfarande råder dock stor osäkerhet om hur klimatkontraktet relaterar till annan styrning inom kommunen och om hur klimatkontraktet ska användas. För att få ökat genomslag bedöms en längre process behövas, både kopplat till förankring inom tjänstemannaorganisationen och politisk förankring. Processen behöver också utvecklas för att få tydligare samverkan mellan klimatkontraktets olika parter.

Med det politiska målet om att öka takten i klimatomställningen tydliggjordes ansvar i hela kommunens verksamheter att verka för minskade utsläpp. Det har inneburit att klimatfrågorna tydligare knyts till den ordinarie verksamheten. 2023 är det tredje året som uppdraget om att öka takten i klimatomställningen finns i kommunens Mål och budget, och engagemanget och genomslaget inom organisationen har ökat varje år. För att nå utsläppsmålen behövs dock det gemensamma arbetet fokuseras och systematiseras ytterligare.

7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Under 2023 har Viable Cities arbete med att underlätta processen kring klimatkontrakt utvecklats. Viable Cities som program har också förberett en ny flerårig fas i programmet. Dessutom har ett betydande utvecklingsarbete skett kring klimatinvesteringsplaner och den nya insatsformen systemdemonstratorer har tagit nya steg. I det internationella samarbetet kring missionen har en process på EU-nivå kring klimatkontrakt etablerats och flera svenska städer har haft framgång i att bli delaktiga i arbetet med missionen om klimatneutrala städer med finansiering från Horisont Europa.

7.3.1 Processen kring klimatkontrakt

Under 2023 har arbetet gått vidare med att utveckla Viable Cities roll som underlättare av processen kring klimatkontraktet i samspel med de 23 städerna och 6 myndigheter som hittills är signatärer. Vidareutveckling har gjorts av plattform för

snabbare lärande genom Viable Cities Transition Lab Forum, City Labs, Klimatfrukostar och en rad olika format för möten mellan städer och myndigheter och andra aktörer. Vidare har samspelet med de signerande myndigheterna utvecklats för att fördjupa processen med Klimatkontrakt 2030 ytterligare. Parallellt har arbetet fortsatt i de 23 städerna med att utveckla olika former av lokala klimatkontrakt som en del i att mobilisera lokala omställningsarenor med företag, offentlig verksamhet, akademi och forskningsinstitut och civilsamhälle. Mobiliseringen på EU-nivå med de 112 städer som är föregångare i missionen om klimatneutrala städer 2030 har också inneburit en process med att etablera klimatkontrakt där Viable Cities är delaktiga. Viable Cities ser ett ökat behov av att skapa synergier och arbeta med att utveckla stödet till lärande mellan städer och vidareutveckla gränssnitten mellan lokal, nationell och internationell nivå. Allt för att stärka den kollektiva förmågan till omställning.

7.3.2 Strategiskt arbete inför ny fas av programmet

Att på olika sätt skala upp relevanta satsningar för större effekt och snabbare takt i omställningen är en avgörande del i Viable Cities arbete framåt. Dessutom står det klart att det fortsatta arbetet behöver ske i en situation där multipla kriser sammanfaller med klimatkrisen. Under året har ett omfattande strategiarbete genomförts som förberedelse inför nästa fleråriga fas i programmet. Viable Cities har i oktober lämnat in en ansökan om att bli ett av programmen inom den nya missionsinriktade programformen Impact Innovation. Parallellt lämnas underlag in för nästa fas som strategiskt innovationsprogram där en utvärdering av programmets första sex år färdigställts. Viable Cities har också på olika sätt lämnat inspel till regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan, den kommande forsknings- och innovationspropositionen och bidragit till SKRs beredning¹⁷ om hur kommuner och regioner kan förbättra och intensifiera arbetet med klimatanpassning och minskad klimatpåverkan.

7.3.3 Strategiska insatser för uppskalning och acceleration

Som en del i arbetet med klimatkontrakt har ett fortsatt utvecklingsarbete med klimatinvesteringar för städernas omställning skett både i Sverige och i det Europeiska samarbetet. Inom ramen för detta har också dialogen utvecklats med relevanta finansaktörer. Under året har även arbetet med digitalisering intensifierats och i november etablerades Urban Twin Transition Centre i samverkan med Viable Cities. Arbetet har också inletts med att förbereda processer för ökat medborgarengagemang / -deltagande för att skapa metoder och insikter som kan användas av många städer. Under året har i samarbete med Viable Cities även en forskarskola för rättvis omställning i städer startats vid Linköping universitet. Lunds universitet har även, i samarbete med Viable Cities, lanserat en Massive Online Open Course, MOOC: Cities, Climate and Change: Pathways and Opportunities. Även

¹⁷ Rättvis och hållbar omställning för klimatet – Förslag från SKR:s programberedning för hållbar omställning, SKR, september 2023

arbetet kring storytelling och kommunikation för omställning har vidareutvecklats. Nästa steg i arbetet med att utveckla en ny insatsform, Systemdemonstratorer, har tagits med finansiering från Vinnova och Viable Cities av två systemdemonstratorer: CoAct i Lund som fokuserar både på hållbar mobilitet och energipositiv stadsdel, och SnabbSam i Stockholm som inriktas på en fossilfri stadskärna. Andra städer är angelägna om att kroka arm i dessa satsningar för att lära tillsammans. Femton förstudier har finansierats inom Viable Cities för att utforska hur vi kan ge än mer kraft till städernas omställning inom tre områden: medborgarengagemang, klimatinvesteringar och regional samverkan.

7.3.4 Internationella allianser kring missionen

Fortsatt arbete med mobilisering av städer och länder kring missionen, där Viable Cities är delaktiga sker på flera sätt (exv NetZeroCities, Driving Urban Transitions, CapaCITIES, Urban Transitions Mission). Under året publicerades en utvärdering beställd av EU-kommissionen av arbetet inom EU med de fem missionerna¹⁸. Den drar bl a slutsatsen att missionen Climate-neutral and smart cities 2030 (Cities Mission) redan har åstadkommit en betydande mobilisering för snabbare klimatomställning i städer. Utvärderarna pekar på att inrättandet av Cities Mission var viktigt och lägligt för att ta itu med "implementeringsgapet" och de systemutmaningar som enskilda städers klimatarbete aldrig kan lösa på egen hand.

Viable Cities har fortsatt sitt arbete som en av många internationella partners i NetZeroCities för att underlätta omställningen i de 112 städer (varav sju svenska). NetZeroCities har i dialog med EU-kommissionen utformat klimatkontrakt för städer i hela EU som verktyg för snabbare klimatomställning. Här är klimatinvesteringar en viktig del. Ambitionen är, liksom i Viable Cities arbete i övrigt, att lärdomar, metoder och verktyg ska komma till nytta för många fler städer i deras omställning. Inom ramen för NetZeroCities har svenska städer haft framgång och beviljats stöd i flera satsningar för att förstärka sitt arbete med klimatomställningen. Exempelvis har Malmö, Uppsala och Umeå fått stöd i satsningen Pilot Cities (totalt cirka 45 milj kr), och inom satsningen Twinning som inriktas på lärlpartners för omställning finns Luleå (som matchas med Umeå) och Lund bland de städer som har blivit utvalda och matchade med pilotstäder.

I det arbete som bedrivits i ett antal år på global nivå inom Climate Smart Cities Challenge, och som involverar en rad svenska aktörer, tas nya steg i att vidareutveckla arbetet. Det handlar bland annat om att sammankoppla de fyra systemdemonstratorerna inom initiativet med de två svenska liksom att verka för mobilisering av kapital. Samarbetet med UN-Habitat är centralt i detta och en dialog förs om bredare samverkan med UN-Habitat med utgångspunkt i städers klimatomställning. Likaså har dialog inletts om ett bredare samarbete

¹⁸ Alasdair Reid et al. Study supporting the assessment of EU Missions and the review of mission areas - Mission areas review report. 10.2777/61143, Europeiska kommissionen, 2023

med Världsnaturfonden WWF kring städers klimatomställning i Sverige såväl som internationellt.

7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Inom Klimatkontrakt 2030 har myndigheterna under 2023 arbetat gemensamt med fyra innovationsprocesser. Inom Smart policyutveckling har fem utmaningar identifierats för policylab. I två städer testas Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer. En metod för lokal portföljanalys har testats och skalas upp. En fördjupad analys kring Klimatkontrakt som modell för utvecklad governance har genomförts.

7.4.1 Smart policyutveckling

Under 2023 genomfördes flera gemensamma workshops med klimatkontraktskommuner och klimatkontraktsmyndigheter, för att påbörja utvecklingen av mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel. Fem utmaningsområden identifierades och dessa kartlades och utreddes vidare med mål att fatta beslut om uppstart av flera så kallade policylab inom ett eller flera av de identifierade områdena. Representanter från myndigheterna arbetade vidare mellan workshopparna med att bearbeta data som kom fram och planerade för kommande arbete. Allt arbete skedde under utforskande och lärande former med alla inblandade.

7.4.2 Systemdemonstratorer

Under 2023 har satsningen på Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer fortsatt. Utlysningen Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer – Planeringsfas genomfördes, och två städer beviljades stöd. Utlysningen kommer under 2024 sömlöst att följas av utlysningen Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer – Genomförandefas, vilken endast kommer vara öppen för samma två städer som beviljats stöd i Systemdemonstratorer för klimatneutrala städer – Planeringsfas.

7.4.3 Lokala portföljanalyser

Under 2023 har myndigheterna fortsatt att utveckla en metod för portföljanalys av myndigheternas samlade finansiering till städer. Metoden har under året testats i dialog med fem av kommunerna. Syftet har under året varit att undersöka och identifiera användningsområden i kommunerna, samt för att möjliggöra för en uppskalning till samtliga 23 kommuner. Årets arbete och genomfört test presenterades och vidareutvecklades gemensamt under Transition Lab Forum i Kristianstad under hösten.

7.4.4 Stärkt myndighetssamverkan

Under 2023 har myndigheterna inom Rådet för hållbara städer beviljats medel från det nationella programmet inom Europeiska regionalfonden (Eruf) för att utveckla en

mer operativ myndighetsgemensam samverkansplattform. Samverkansplattformen har fått namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling. Syftet är att kraftsamla kring myndigheternas mer operativa arbete och utveckla ett samordnat och gemensamt arbete för att stärka kommunernas innovationsförmåga. För att öka synergierna och lärandet mellan flera av myndigheternas närliggande uppdrag och initiativ beslutade Rådet för hållbara städer att under 2023 se över hur Rådet kan stärkas i sin roll som strategiskt forum och utgöra ett ramverk för den operativa samverkansplattformen Svensk modell för urban hållbar utveckling och Klimatkontrakt 2030 som en gemensam innovations- och testlabb för de 23 städerna och myndigheterna samt ytterligare andra identifierade närliggande initiativ.

7.4.5 Klimatkontrakt som governancemodell

Utvecklingen inom governance för klimatomställning, både på lokal nivå och mellan lokal, nationell och även EU nivå, utgör grundläggande förutsättningar för bredare kraftsamling och effektivare systemförändringar. Under 2023 riktade myndighetssamverkan, med Vinnovas analysstöd, ett särskilt fokus på goverancefrågorna. I nära samarbete med Viable Cities och med aktiv medverkan av både myndigheterna och städerna, genomfördes ett strategiskt analysprojekt "Klimatomställning av städer – en svensk modell för att öka takten i omställning." Utifrån de praktiska erfarenheterna under de senaste två decennierna, har begreppet "governance" för klimatomställning kunnat tas fram ur ett operativt perspektiv. Governance används när en myndighet behöver gå bortom det man har direkt rådighet över för att förverkliga ett mål, vilket också innebär systemskiften att gå från stuprörsbaserad verksamhet till helhetstänkande inom offentlig förvaltning. I governance samverkar myndigheten med näringsliv, civilsamhälle och akademi.

9. Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2024. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021 och den tredje 2022. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Uppsala kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2023-12-08 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2024. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021 och den tredje 2022. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Erik Pelling

Kommunstyrelsens ordförande,
Uppsala kommun

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Robert Andrén

Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Björn Risinger

Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Uppsala kommun.

- [Mål och budget 2024 med plan för 2025-2026](#)
- [Policy för hållbar utveckling - Uppsala kommun](#)
- [Miljö- och klimatprogram](#)
- [Handlingsplan för Miljö- och klimatprogram 2022-2025](#)
- [Översiktsplan Uppsala \(antagen 2016\) \(under revidering\)](#)
- [Energiprogram 2050 - Uppsala kommun](#)
- [Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall](#)
- [Handlingsplan för Avfallsplan](#)
- [Policy för digital transformation - Uppsala kommun](#)
- [Program för mobilitet och trafik](#)
- [Handlingsplan för mobilitet och trafik](#)
- [Uppsala klimatprotokoll](#)
- [Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle - STUNS](#)
- [Så arbetar vi med hållbarhet](#)
- [Så arbetar vi med Miljö och klimat](#)
- [Miljöbarometern](#)